

Spis treści

Wstęp	13
-------------	----

Rozdział pierwszy

Początki i rozwój doktryny obowiązkowego celibatu księży rzymskokatolickich	23
1. Celibat duchownych w czasach apostołskich	23
2. Celibat duchownych w kolejnych okresach dziejów Kościoła	26
3. Celibat księży anglikańskich włączonych do Kościoła rzymskokatolickiego	34
4. Celibat duchownych we wschodnich Kościołach katolickich	35
Podsumowanie	36

Rozdział drugi

Celibat obowiązkowy księży rzymskokatolickich w wielości spojrzeń teoretycznych	39
1. Teologiczny kontekst obowiązkowego celibatu księży w Kościele rzymskokatolickim	39
1.1. Chrystologiczny aspekt celibatu księży parafialnych i zakonnych	47
1.2. Maryjny aspekt celibatu księży parafialnych i zakonnych	49
1.3. Eklezjalny aspekt celibatu księży parafialnych i zakonnych	50
1.4. Eschatologiczny aspekt celibatu księży parafialnych i zakonnych	51
2. Prawny i kanoniczny wymiar celibatu księży parafialnych i zakonnych	54
3. Psychologiczny i społeczny wymiar celibatu księży parafialnych i zakonnych	56
4. Wychowawczy wymiar celibatu księży parafialnych i zakonnych	62
5. Relacje żyjącego w celibacie księdza z kobietami	64
6. Samotność i osamotnienie księdza żyjącego w celibacie	73
7. Zwolnienie księży rzymskokatolickich z obowiązku bezżenności	77
8. Rezygnacja księży rzymskokatolickich z obowiązkowego celibatu i jej konsekwencje	80
9. Bezżenność osób duchownych i świeckich a ich abstynencja seksualna	83
Podsumowanie	89

Rozdział trzeci

Założenia metodologiczne własnych badań postrzegania celibatu księży rzymskokatolickich w różnych środowiskach w Polsce	91
1. Badania socjologiczne w środowisku dorosłych katolików świeckich	92
2. Badania socjologiczne w środowiskach młodzieży polskiej	93
3. Badania socjologiczne w środowisku byłych księży diecezjalnych i zakonnych ...	99
4. Badania socjologiczne w środowisku byłych alumnów diecezjalnych i zakonnych	103
5. Badania socjologiczne w środowisku księży diecezjalnych i zakonnych czynnych zawodowo w strukturach kościelnych	108
6. Badania socjologiczne w środowisku kobiet będących w związkach z księżmi diecezjalnymi i zakonnymi	110
7. Celibat obowiązkowy i czystość seksualna duchownych w wypowiedziach kobiet i księży zamieszczonych w Internecie i mediach społecznych	113
8. Metodologia stosowana w badaniach dotyczących celibatu księży rzymskokatolickich	114
8.1. Przedmiot, cel i uzasadnienie badań	115
8.2. Problem główny i problematyka badań	115
8.3. Hipoteza badawcza	117
8.4. Metody zastosowane w poszczególnych badaniach środowiskowych	119
Podsumowanie	120

Rozdział czwarty

Celibat obowiązkowy i czystość seksualna księży rzymskokatolickich w świadomości dorosłych katolików świeckich	121
1. Powszechność i konieczność celibatu i czystości seksualnej księży	122
2. Celibat obowiązkowy a wolność osobista i niezależność decyzji księży	128
3. Celibat obowiązkowy księży a regres liczby powołań kapłańskich	131
4. Celibat obowiązkowy księży rzymskokatolickich a dialog ekumeniczny	133
Podsumowanie	137

Rozdział piąty

Celibat obowiązkowy i czystość seksualna księży rzymskokatolickich w świadomości polskiej młodzieży	139
1. Celibat księży w spostrzeżeniach i ocenach młodzieży gimnazjalnej	140
1.1. Konieczność celibatu jako warunek uzyskania święceń i trwałości kapłaństwa	140
1.2. Rezygnacja z obowiązkowego celibatu księży jako warunek zjednoczenia chrześcijaństwa	145

1.3. Postawy gimnazjalistów wobec księży żonatych i kosztów utrzymania ich rodzin	148
2. Celibat obowiązkowy księży w spostrzeżeniach i ocenach młodzieży szkół średnich i akademickiej	152
2.1. Istota i cel celibatu księży	153
2.2. Konieczność i powszechność celibatu księży	158
2.3. Związek obowiązkowego celibatu z osobistą wolnością i niezależnością decyzji księży	162
2.4. Związek celibatu obowiązkowego ze święceniami kapłańskimi i z trwałością kapłaństwa	164
2.5. Nastawienie licealistów i studentów do księży żonatych i kosztów utrzymania ich rodzin	167
2.6. Związek obowiązkowego celibatu z „podwójną” moralnością i hipokryzją księży	170
2.7. Związek obowiązkowego celibatu z dynamiką i regresem liczby powołań kapłańskich	176
2.8. Wpływ obowiązkowego celibatu księży rzymskokatolickich na dynamikę i skuteczność dialogu ekumenicznego w chrześcijaństwie	179
Podsumowanie	183

Rozdział szósty

Celibat obowiązkowy i czystość seksualna duchownych w ujęciu i ocenie byłych księży diecezjalnych i zakonnych	187
1. Przystosowywanie alumnów w seminariach duchownych do celibatu i czystości seksualnej	188
2. Obowiązkowa i powszechna czy dobrowolnie wybierana bezżenność księdza? ..	195
3. Konieczność odnawialności akceptacji i wyboru celibatu przez księdza	200
4. Trwała czystość seksualna byłych księży w ich wspomnieniach i ocenach	204
5. Wpływ celibatu obowiązkowego na rekrutację kandydatów do seminariów duchownych i na realizację powołania kapłańskiego alumnów	211
6. Wpływ obowiązkowego celibatu księży rzymskokatolickich na dynamikę i skuteczność dialogu ekumenicznego	216
Podsumowanie	218

Rozdział siódmy

Celibat obowiązkowy i czystość seksualna księży w ujęciu i ocenie byłych alumnów diecezjalnych i zakonnych	221
1. Wyższe seminarium duchowne i specyfika jego wewnętrznej atmosfery w ocenie respondentów	222
2. Samopoczucie alumnów w seminariach duchownych w ocenie respondentów ..	226

3. Zwątpienie alumnów we własne powołanie kapłańskie w seminarium duchownym	230
4. Czas zwykły i świąteczny w seminarium duchownym we wspomnieniach byłych alumnów	231
5. Samotność i poczucie osamotnienia kleryków we wspólnocie seminaryjnej we wspomnieniach byłych alumnów	232
6. Powody rezygnacji alumnów z formacji kapłańskiej w seminarium duchownym	236
7. Czystość seksualna – jej związek z kapłaństwem księży oraz z powołaniem i formacją kapłańską alumnów	238
8. Trwała czystość seksualna jako integralny składnik bezżenności księdza	243
9. Przyjaźń alumnów i księży z kobietami a trwałość ich powołania kapłańskiego ..	246
10. Obowiązkowy czy dobrowolny celibat księży w ocenie byłych alumnów	254
11. Okoliczności osobistej rezygnacji byłych alumnów z formacji kapłańskiej w seminarium duchownym	255
12. Wpływ obowiązkowego celibatu księży na wybór kapłaństwa przez maturzystów i na systematyczny spadek liczby powołań kapłańskich	257
13. Celibat obowiązkowy księży rzymskokatolickich jako realna przeszkoda dialogu ekumenicznego i zjednoczenia chrześcijan	259
Podsumowanie	262

Rozdział ósmy

Obowiązkowa bezżenność i czystość seksualna jako czynniki wywołujące kryzys tożsamości kapłańskiej i rezygnację z kapłaństwa w ocenie księży czynnych zawodowo w Kościele instytucjonalnym	263
1. Kryzys tożsamości kapłańskiej i kryzys kapłaństwa służebnego wśród księży diecezjalnych i zakonnych jako zjawisko trwałe i powszechne	265
2. Obowiązkowa bezżenność i czystość seksualna wśród czynników wywołujących kryzys kapłaństwa i rezygnację z niego wskazanych przez księży czynnych zawodowo w Kościele	269
2.1. Religijne i kościelne czynniki kryzysu powołania i rezygnacji księży z kapłaństwa bezżennego	269
2.2. Świeckie czynniki kryzysu powołania i rezygnacji księży z kapłaństwa bezżennego	276
3. Wpływ obowiązkowej bezżenności i czystości seksualnej księży na liczebność powołań kapłańskich i na skuteczność dialogu ekumenicznego	282
Podsumowanie	287

Rozdział dziewiąty

Obowiązkowa bezżenność i czystość seksualna duchownych w spostrzeżeniach i ocenach kobiet będących w związkach z księżmi parafialnymi i zakonnymi	289
1. Powołania kapłańskie, trwałość kapłaństwa i praca zawodowa księży w ocenie kobiet z nimi związanych	293
2. Obowiązkowa bezżenność i czystość seksualna w ocenie kobiet związanych z księżmi	299
3. Okoliczności zaistnienia, inicjator, typ i czas trwania związku badanych kobiet z księżmi	304
4. Problemy moralne i religijne oraz komplikacje życiowe kobiet związanych z księżmi	315
4.1. Dylematy religijne i moralne kobiet i księży będących we wspólnym związku	316
4.2. Porażki życiowe kobiet porzuconych przez księży i rozpad ich wspólnego związku	323
Podsumowanie	328

Rozdział dziesiąty

Celibat księży rzymskokatoickich w Polsce w świetle wyników badań socjologicznych innych autorów	331
1. Spojrzenie licealistów i studentów na obowiązkowy celibat księży w badaniach internetowych	331
2. Obowiązkowy celibat księży w ocenie ludzi starych w małym mieście	336
3. Celibat i rodzina księży rzymskokatolickich w ujęciu studentów politologii UAM w Poznaniu	337
4. Celibat księży rzymskokatolickich w ujęciu katolików zaangażowanych religijnie i społecznie w parafii wielkomejskiej w Poznaniu	339
5. Celibat księży rzymskokatolickich w ocenach katolików w wiejskiej parafii w Miastkowie w diecezji łomżyńskiej	340
6. Postawy studentów socjologii UAM w Poznaniu wobec obowiązkowego celibatu księży rzymskokatolickich	341
7. Postawy licealistów i studentów w diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej wobec konieczności i dobrowolności celibatu księży rzymskokatolickich	342
Podsumowanie	343

Rozdział jedenasty

Wzajemne związki oraz więzi kobiet i księży rzymskokatolickich w Polsce ukazane w mediach społecznościowych i w Internecie	345
1. Opisy wzajemnych związków i więzi kobiet i księży parafialnych i zakonnych w mediach społecznych	346

1.1. Związki i więzi wzajemne kobiet i księży ukazane w publikacjach zwartych	346
1.2. Życie seksualne księży ukazane przez kobiety w publikacjach zwartych ...	353
1.3. Marta Koch i jej miłosna przygoda z księdzem. Studium przypadku	355
1.4. Ksiądz Kryspin Krystek i jego dramatyczna miłość do kobiety – żony. Studium przypadku	359
1.5. Thomas Forster – syn księdza katolickiego w poszukiwaniu własnego ojca. Studium przypadku	363
2. Wzajemne związki i więzi rzymskokatolickich księży i kobiet ukazane w Internecie	368
2.1. Miłość w Sieci – w czym ona się wyraża i dokąd prowadzi ludzi?	368
2.2. Typy wzajemnych związków i więzi kobiet i księży ukazywanych na portalach internetowych	371
3. Opowieść byłego księdza o swojej rezygnacji z kapłaństwa i o miłości do własnej żony, ukazana w publicznym wywiadzie	387
Podsumowanie	390
Zakończenie	393
Bibliografia	401
Spis tabel	417
Indeks osób	421
Summary: Celibacy and Abstinence of Roman Catholic Priests in the Conscience of Lay Catholics and Clergymen in Poland. Assumptions and Reality	423